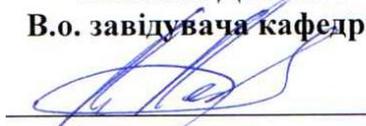

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка**

**Факультет права, бізнесу та адміністрування
Кафедра менеджменту та підприємництва**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. завідувача кафедри**

О.М. Левченко

« 25 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 13 Основи підприємництва та культура бізнесу

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика та інформація
(шифр, назва галузі)

Спеціальність: С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма: Економіка
(назва)

Форма навчання: Денна
(денна, заочна,)

Кропивницький 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Основи підприємництва та культура бізнесу

(назва навчальної дисципліни)

розроблена на основі освітньо-професійної програми Економіка навчального плану
(назва ОПП)

підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня першого (бакалаврського) за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, спеціалізація С1.01 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

Розробники: Бондар Ю.А. – к.е.н., доцент

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри Менеджменту та підприємництва

Протокол від « 25 » серпня 2025 року № 2

Завідувач кафедри д.екон. н., професор

(підпис)

Левченко О.М.

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни Основи підприємництва та культура бізнесу для здобувачів вищої освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини за першим (бакалаврськими) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2025. 19 с.

© Бондар Ю.А. 2025 рік

© ЦДУ імені В. Винниченка,
2025 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань <u>С Соціальні науки, журналістика та інформація</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (назва)	Спеціальність: <u>С1 Економіка та міжнародні економічні відносини</u> (шифр і назва)	Рік підготовки	
		1-й	-й
Загальна кількість годин – 90	Освітня програма: <u>Економіка</u> (шифр і назва)	Семестр	
		1-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>	Лекції	
		20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		54 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
Вид контролю:			
залік			

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни - необхідність формування у здобувачів вищої освіти системи базових знань щодо підприємницької діяльності, розуміння концептуальних засад функціонування підприємств різних форм власності, набуття вмінь обґрунтування створення власного бізнесу, етичних проблем бізнесу, формування бізнес-культури на підприємстві, засобів досягнення успіху та особистої кар'єри.

Основними завданнями навчальної дисципліни, є формування знань, умінь та навичок щодо розв'язання проблем: ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними категоріями підприємницької діяльності; придбання теоретичних знань і практичних навичок щодо порядку створення та ліквідації підприємств різних форм власності; набуття навичок складання бізнес-плану діяльності підприємства; придбання знань щодо бізнес-культури підприємництва; навчити основним правилам поведінки в бізнес-середовищі; опанувати володіння складовими позитивного іміджу; вміти користуватися правилами ділового етикету.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- теоретичні засади підприємництва;
- типовий алгоритм бізнес-планування;
- технологію заснування власної справи;
- можливі варіанти підтримки розвитку підприємництва в Україні;

- основні положення бізнес-культури;
- складові підприємницького успіху.

вміти:

- обґрунтувати вибір виду, сфери та організаційно правової форми підприємницької діяльності;
- використовувати наукову, методологічну та спеціальну літературу та документацію при веденні власного бізнесу;
- розробити бізнес-план та розраховувати показники оцінки його ефективності;
- обчислити показники ефективності підприємницької діяльності;
- опанувати культуру та етику підприємницької діяльності;
- оволодіти діловим етикетом як основою поведінки у бізнес середовищі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність – Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

загальні	спеціальні
ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9 Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. ЗК 11 Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК12 Навички міжособистісної взаємодії. ЗК14 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	СК1 Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях. СК 12 Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1 Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

ПРН 5 Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 6 Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 14 Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН 15 Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 23 Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Соціально-економічна та правова основа підприємницької діяльності.

Тема 1. Сутність, еволюція, функції бізнесу та підприємницької діяльності.

Історичні передумови виникнення та розвитку підприємництва. Роль підприємництва в суспільстві. Елементи системи бізнесу. Основні функції, принципи підприємницької діяльності та комплексна характеристика її сучасної сутності. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Обмеження підприємницької діяльності.

Тема 2. Державна політика регулювання та інституційної підтримки підприємництва.

Державне регулювання підприємництва. Принципи державної підприємницької політики. Захист конкуренції. Забезпечення соціального захисту і соціальної гарантії. Прямі і непрямі механізми державного регулювання підприємницької діяльності. Нормативний, фінансовий, адміністративний методи державного регулювання. Державна підтримка підприємництва. Фіскальні та монетарні методи в регулюванні підприємництва.

Тема 3. Розробка концепції бізнесу з використанням сучасних інформаційних систем та цифрових технологій.

Бізнес і конкуренція. Етапи створення власного бізнесу. Елементи та джерела бізнес-ідей. Пошук ідей бізнесу. Інформація для обґрунтування бізнес-ідей. Особливості формування початкового (підприємницького) капіталу, творення нового підприємства, бізнес-планування, а також застосуванню сучасних інформаційних систем для аналізу ринку, планування та управління бізнес-процесами. Тема також включає питання державної реєстрації підприємств в Україні та ліцензування підприємницької діяльності в умовах цифровізації адміністративних процедур.

Тема 4. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності.

Основні типи і форми власності. Види підприємств за формами власності та організаційними формами. Економічний механізм функціонування підприємства. Порядок реєстрації підприємств в Україні. Установчі та реєстраційні документи. Резервування найменування підприємства. Вимоги до складу засновників у різних організаційних формах підприємств. Особливості реєстрації акціонерних товариств, товариства з обмеженою відповідальністю, приватних підприємств, командитних товариств тощо. Реорганізація і ліквідація підприємства. Поняття ліцензії та ліцензування. Види діяльності, що підлягають ліцензуванню. Ліквідація підприємств та призупинення діяльності.

Тема 5. Бізнес-планування як інструмент реалізації підприємницьких ініціатив.

Основні положення бізнес-планування: поняття та значення. Процес планування бізнесу. Структура бізнес-плану. Бізнес-модель КАНВАС. Послідовність розробки бізнес-плану. Типова структура бізнес-плану. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища. Фінансове планування. Реалізація бізнес-плану.

Тема 6. Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні.

Місце і роль малого та середнього бізнесу (МСБ) в економіці. Сутність та особливості малих підприємств. Стан та тенденції розвитку МСБ в Україні. Фактори, що впливають на розвиток МСБ. Напрями державної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні. Перспективи розвитку МСБ в Україні. Стимулювання розвитку МСБ.

Розділ 2. Культура у бізнесі та ділова етика

Тема 7. Сутність та значення бізнес-культури в сучасних умовах

Основні положення бізнес-культури. Культура підприємництва і культура поведінки. Традиційні та сучасні цінності організації. Культура та етика підприємницької діяльності.

Тема 8. Підприємницький успіх у контексті розвитку бізнес-культури та управлінських компетентностей

Підприємницький успіх, його характеристика. Складові підприємницького успіху. Підприємницький успіх як соціально-економічна категорія. Відповідальність підприємців. Ділові якості підприємця. Професійна культура підприємницької діяльності. Ділова та професійна етика.

Тема 9. Психологічні основи бізнесу та підприємницької діяльності.

Основні психологічні підходи до дослідження підприємницької діяльності. Психологічні передумови підприємництва. Психологічні риси підприємця. Індикатори прояву рис підприємця. Основні типи (моделі) підприємців. Способи подолання стресових ситуацій. Рис характеру підприємця.

Тема 10. Діловий етикет як основа поведінки у бізнес середовищі

Головні історичні етапи становлення етикету як соціокультурного явища. Ділова етика. Стимули до праці. Культура управлінської діяльності та її елементи. Бізнес-етикет: його сутність та правила. Поняття іміджу організації та формування привабливого іміджу. Основні види етикету. Особливості міжнародного бізнес-етикету. Мовна культура ділової розмови. Ділове листування. Культура та техніка телефонної розмови. Візитні картки. Діловий протокол. Ділові подарунки. Зовнішній вигляд.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Соціально-економічна та правова основа підприємницької діяльності.												
Тема 1. Сутність, еволюція, функції бізнесу та підприємницької діяльності.	9	2	2			5						
Тема 2. Державна політика регулювання та інституційної підтримки підприємництва	9	2	2			5						
Тема 3. Розробка концепції бізнесу з використанням сучасних інформаційних систем та цифрових технологій	9	2	2			5						
Тема 4. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності.	9	2	2			5						
Тема 5. Бізнес-планування як інструмент реалізації підприємницьких ініціатив	9	2	2			5						
Тема 6. Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні.	9	2	2			5						
Разом за розділом 1	54	12	12			30						
Розділ 2. Культура у бізнесі та ділова етика												
Тема 7. Сутність та значення бізнес-культури в сучасних умовах	9	2				7						
Тема 8. Підприємницький успіх у контексті розвитку бізнес-культури та управлінських компетентностей	9	2	2			5						
Тема 9. Психологічні основи бізнесу та підприємницької діяльності.	9	2				7						
Тема 10. Діловий етикет як основа поведінки у бізнес середовищі	9	2	2			5						
Разом за розділом 2	36	8	4			24						
Усього годин	90	20	16			54						

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, еволюція, функції бізнесу та підприємницької діяльності.	2
2	Тема 2. Державна політика регулювання та інституційної підтримки підприємництва	2
3	Тема 3. Розробка концепції бізнесу з використанням сучасних інформаційних систем та цифрових технологій	2
4	Тема 4. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності.	2
5	Тема 5. Бізнес-планування як інструмент реалізації підприємницьких ініціатив	2
6	Тема 6. Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні	2
7	Тема 7. Сутність та значення бізнес-культури в сучасних умовах	2
8	Тема 8. Підприємницький успіх у контексті розвитку бізнес-культури та управлінських компетентностей	2
9	Тема 9. Психологічні основи бізнесу та підприємницької діяльності.	2
10	Тема 10. Діловий етикет як основа поведінки у бізнес середовищі	2
	Разом	20

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, еволюція, функції бізнесу та підприємницької діяльності	2
2	Тема 2. Державна політика регулювання та інституційної підтримки підприємництва	2
3	Тема 3. Розробка концепції бізнесу з використанням сучасних інформаційних систем та цифрових технологій	2
4	Тема 4. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	2
5	Тема 5. Бізнес-планування як інструмент реалізації підприємницьких ініціатив	2
6	Тема 6. Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні	2
7	Тема 7. Сутність та значення бізнес-культури в сучасних умовах	-
8	Тема 8. Підприємницький успіх у контексті розвитку бізнес-культури та управлінських компетентностей	2
9	Тема 9. Психологічні основи бізнесу та підприємницької діяльності.	-
10	Тема 10. Діловий етикет як основа поведінки у бізнес середовищі	2
	Разом	16

4.2.2. заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.3. Теми лабораторних занять

4.3.1 денна форма навчання (не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.3.2 заочна форма навчання (не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, еволюція, функції бізнесу та підприємницької діяльності. Проаналізуйте історичні передумови виникнення підприємництва та визначте ключові етапи його еволюції. Обґрунтуйте роль підприємництва в соціально-економічному розвитку суспільства. Охарактеризуйте елементи системи бізнесу та їх взаємозв'язок.	5
2	Тема 2. Державна політика регулювання та інституційної підтримки підприємництва Проаналізуйте принципи державної підприємницької політики та механізми їх реалізації. Охарактеризуйте фіскальні та монетарні інструменти підтримки бізнесу. Проаналізуйте сучасні напрями державної підтримки підприємництва в Україні.	5
3	Тема 3. Розробка концепції бізнесу з використанням сучасних інформаційних систем та цифрових технологій. Охарактеризуйте етапи створення власного бізнесу та їх зміст. Проаналізуйте джерела формування бізнес-ідей та методи їх пошуку. Обґрунтуйте роль інформації та цифрових технологій в обґрунтуванні бізнес-ідей. Проаналізуйте особливості державної реєстрації та ліцензування	5

	бізнесу в умовах цифровізації.	
4	<p>Тема 4. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності</p> <p>Проаналізуйте основні організаційно-правові форми підприємств та їх особливості.</p> <p>Проаналізуйте вимоги до установчих і реєстраційних документів підприємств.</p> <p>Охарактеризуйте процедури реорганізації та ліквідації підприємства.</p>	5
5	<p>Тема 5. Бізнес-планування як інструмент реалізації підприємницьких ініціатив</p> <p>Проаналізуйте структуру бізнес-плану та його основні розділи.</p> <p>Охарактеризуйте бізнес-модель CANVAS як інструмент стратегічного планування.</p> <p>Проаналізуйте методи аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища бізнесу.</p> <p>Обґрунтуйте роль фінансового планування в реалізації бізнес-плану.</p>	5
6	<p>Тема 6. Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні</p> <p>Проаналізуйте роль малого та середнього бізнесу в національній економіці.</p> <p>Охарактеризуйте сучасний стан і тенденції розвитку МСБ в Україні.</p> <p>Визначте основні фактори, що впливають на розвиток МСБ.</p> <p>Обґрунтуйте перспективи розвитку МСБ в Україні.</p>	5
7	<p>Тема 7. Сутність та значення бізнес-культури в сучасних умовах</p> <p>Проаналізуйте взаємозв'язок культури підприємництва та культури поведінки.</p> <p>Охарактеризуйте традиційні та сучасні цінності організації.</p> <p>Проаналізуйте значення етики в підприємницькій діяльності.</p> <p>Наведіть приклади впливу бізнес-культури на успішність підприємства.</p>	7
8	<p>Тема 8. Підприємницький успіх у контексті розвитку бізнес-культури та управлінських компетентностей</p> <p>Проаналізуйте основні складові підприємницького успіху.</p> <p>Охарактеризуйте ділові якості сучасного підприємця.</p> <p>Проаналізуйте роль професійної культури в досягненні підприємницького успіху.</p> <p>Обґрунтуйте значення відповідальності та етики в підприємницькій діяльності.</p>	5
9	<p>Тема 9. Психологічні основи бізнесу та підприємницької діяльності.</p> <p>Проаналізуйте основні психологічні підходи до вивчення підприємницької діяльності.</p> <p>Охарактеризуйте психологічні риси підприємця та індикатори їх прояву.</p> <p>Проаналізуйте типології (моделі) підприємців.</p> <p>Обґрунтуйте роль психологічної стійкості в підприємницькій діяльності.</p> <p>Запропонуйте способи подолання стресових ситуацій у бізнесі.</p>	7
10	<p>Тема 10. Діловий етикет як основа поведінки у бізнес середовищі</p> <p>Проаналізуйте історичні етапи формування ділового етикету.</p> <p>Розкрийте сутність бізнес-етикету та його роль у підприємницькій діяльності.</p> <p>Охарактеризуйте основні правила ділового спілкування та листування.</p> <p>Проаналізуйте значення іміджу організації та засоби його формування.</p>	5

	Охарактеризуйте особливості міжнародного бізнес-етикету.	
	Разом	54

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (навчальним планом не передбачено)

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни Основи підприємництва та культура бізнесу передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проєктно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (вправи; практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- тестові завдання;
- реферати/ доповіді;
- розрахункові / ситуаційні завдання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації здобувачів освіти та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є* перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є активність роботи на заняттях; виконання розрахункових / ситуаційних завдань, завдань для самостійної роботи, тестових завдань, рефератів / доповідей. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань практичного заняття; результати тестування, презентації доповідей тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Критерії оцінювання виконання практичної роботи

Оцінювання виконання практичних завдань є основним видом поточного контролю, який дозволяє оцінити набуті програмні результати навчання з розрахунку економічних показників та планування діяльності підприємства:

<i>Кількість балів</i>	<i>Рівень виконання завдань</i>	<i>Критеріальні вимоги до оцінювання</i>
4-5	<i>Високий</i>	Студент демонструє глибоку, змістовні теоретичні знання, повністю виконав розрахунки, обґрунтував вибір методики, зробив змістовні економічні висновки. Робота оформлена охайно.
3	<i>Достатній</i>	Студент вільно володіє теоретичним матеріалом, самостійно виконує практичні завдання в повному обсязі з дотриманням необхідної послідовності. Правильно і самостійно робить висновок.
2	<i>Середній</i>	Студент в основному опанував теоретичний матеріал, практичні завдання виконує за зразком або з допомогою викладача, результат роботи студента дає можливість зробити правильні висновки або їх частину, під час виконання роботи допущені помилки.
1	<i>Базовий</i>	Студент не опанував теоретичну частину теми, демонструє вміння виконувати частину практичної роботи і лише з допомогою викладача, порушує послідовність виконання роботи, не робить самостійно висновки за отриманими результатами.

Критерії поточного контролю у формі тестування

<i>Відношення кількості набраних балів до максимально можливої, %</i>	90-100	60-89	Менше 60
Кількість балів	2-3	1	0

Критерії оцінювання самостійної роботи

Самостійна робота є вагомим складовим елементом опанування дисципліни «Основи підприємництва та культура бізнесу». Самостійна робота оцінюється за результатами підготовки до аудиторних занять, опрацювання теоретичного матеріалу, що не виноситься на лекції, та виконання індивідуальних позааудиторних завдань.

<i>Кількість балів</i>	<i>Рівень виконання завдань</i>	<i>Критеріальні вимоги до оцінювання</i>
4-5	Високий	Студент вчасно опрацював основну та додаткову літературу; підготував необхідні вихідні дані для практичного заняття; надав розгорнуті відповіді на контрольні питання для самоперевірки; правильно розв'язав запропоновані практичні завдання.
3	Достатній	Самостійна робота виконана в повному обсязі, але без використання додаткових джерел; відповіді на питання правильні, але мають реферативний характер; підготовлено необхідну базу для виконання практичної частини; практичні завдання розв'язані правильно.
2	Середній	Робота виконана не в повному обсязі; студент володіє лише базовим матеріалом лекцій; у підготовці до практичної роботи допущені помилки, що потребують значного корегування викладачем.
1	Базовий	Робота виконана формально або фрагментарно; відсутнє розуміння зв'язку між теоретичним матеріалом та практичними завданнями.

Додаткові бали набираються здобувачем за участь у науково-дослідній роботі: підготовка публікацій і виступ на конференції – по 5 балів.

Підсумковий контроль знань здобувачів з дисципліни проводиться за результатами рейтингової оцінки за увесь період вивчення даної дисципліни у формі заліку.

Для розрахунку рейтингової підсумкової оцінки використовується єдина бальна система оцінювання академічної успішності здобувачів з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях. Семестровий залік планується при відсутності модульного контролю та екзамену і не передбачає обов'язкову присутність студентів.

ЗАЛІК являє собою одну з основних форм перевірки знань студентів, яка передбачає альтернативну оцінку та відповідно бінарну оцінку: «зараховано» або «не зараховано».

«ЗАРАХОВАНО» ставиться в тому випадку, якщо студент виконував завдання, давав вірні відповіді на протязі всього семестру, а також засвоїв навчальний матеріал курсу.

«НЕ ЗАРАХОВАНО» ставиться в тому випадку, якщо студент не виконував завдання, не давав вірні відповіді на запитання викладача, а також не засвоїв навчальний матеріал курсу за навчальний семестр.

Важливим завданням для викладача є визначення ступеня правильності виконання завдання, при якому може бути виставлено залік. Тому викладач чітко визначає критерії і доводить їх до відома студентів.

Залік розрахований, перш за все, для оцінки виконання завдань практичного характеру. Тому він використовується для врахування факту здачі певних тем курсу, практичних робіт, якщо такі передбачені навчальним планом.

4.8. Визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.) (<https://shorturl.cusu.edu.ua/6h>).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.) – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

Успішне завершення онлайн-курсу на одній з рекомендованих освітніх платформ (Coursera, edX, Prometheus, DataCamp тощо), тематика якого відповідає змісту дисципліни. Вимоги до підтвердження: Надається сертифікат, в якому чітко зазначено ПІБ здобувача вищої освіти, назва курсу, його обсяг та дата завершення. Зараховуються лише ті курси, що були пройдені в період вивчення дисципліни (в поточному семестрі).

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Види робіт	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Заг. сума балів
ПЗ	5	5	5	5	5	5	5	5	40
T	3	3	3	3	2	2	2	2	20
CP	5	5	5	5	5	5	5	5	40
Разом	13	13	13	13	12	12	12	12	100

*Умовні позначення:

ПЗ – Практичні завдання

T – Тестові завдання

CP – Самостійна робота

Підсумкова оцінка (за 100-бальною шкалою) підлягає переведенню у відповідні оцінки ECTS (за шкалою) та залежно від форми підсумкового контролю – у чотирибальну систему оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно	не зараховано
1-34	незадовільно	не зараховано

4.10 Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Еволюція підприємницької діяльності.
2. Суспільна роль і економічна основа підприємництва.
3. Суб'єкти підприємницької діяльності в ринковій економіці.

4. Об'єкти підприємницької діяльності в ринковій економіці.
5. Основні обов'язки підприємця відповідно до вимог чинного законодавства.
6. Види підприємницької діяльності за формами власності.
7. Види підприємницької діяльності за кількістю власників.
8. Види підприємницької діяльності за розмірами.
9. Види підприємницької діяльності за характером діяльності.
10. Особливості розвитку підприємницької діяльності в Україні.
11. Роль інтелектуальної власності в розвитку підприємницької діяльності.
12. Порядок оформлення патенту.
13. Порядок отримання ліцензії, її види.
14. Статут підприємства, його основні розділи.
15. Венчурне та інноваційне підприємництво.
16. Формування статутного фонду підприємства.
17. Правове забезпечення розвитку підприємницької діяльності в Україні.
18. Роль місцевих органів управління в організації підприємницької діяльності.
19. Основні типи конкурентної поведінки.
20. Розвиток конкуренції в сучасних умовах.
21. Сутність і значення антимонопольного законодавства в Україні.
22. Засновницькі документи та їх підготовка.
23. Механізм започаткування власної справи.
24. Санація та основні її заходи.
25. Реструктуризація в підприємстві та її види.
26. Диверсифікація як інструмент фінансової стабільності в підприємстві.
27. Контролюючі органи підприємницької діяльності.
28. Наглядові органи підприємницької діяльності.
29. Взаємовідносини підприємницьких структур з податковою адміністрацією, фондами.
30. Санітарно-епідеміологічний контроль. Екологічний нагляд.
31. Проведення перевірок.
32. Силкові структури, органи влади та місцевого самоврядування, їх повноваження.
33. Поняття комерційного ризику.
34. Ризик як необхідний елемент ефективної діяльності підприємців.
35. Види і особливості економічних, політичних, комерційних, інвестиційних і виробничих ризиків.
36. Способи зменшення ризиків для бізнесу.
37. Основні принципи страхування комерційних ризиків.
38. Франчайзинг і лізинг як способи зниження ризиків.
39. Сутність та методи державного регулювання підприємництвом.
40. Державна політика підтримки підприємництва.
41. Внутрішні і зовнішні шахрайства.
42. Внутрішні та зовнішні забезпечення безпеки бізнесу.
43. Боротьба недобросовісною конкуренцією.
44. Підприємницька таємниця. Предмет та об'єкти комерційної таємниці.
45. Законодавче врегулювання підприємницької таємниці.
46. Порядок розголошення комерційної таємниці та нагляд за дотриманням.
47. Відповідальність за розголошення таємниці.
48. Фінансова звітність.
49. Порядок оформлення кредиту.
50. Значення реклами у підприємницькій діяльності.
51. Взаємозв'язок розвитку підприємницької діяльності та рекламної компанії підприємства.
52. Цільова направленість рекламної компанії. Недобросовісна конкуренція.

53. Поняття культури, бізнес-культури та культури підприємництва.
54. Культура підприємницьких організацій.
55. Історія виникнення та формування культури підприємницьких організацій.
56. Корпоративна культура.
57. Етичний кодекс підприємців. Професійно-етичний кодекс.
58. Етичний кодекс фірми.
59. Поняття іміджу організації та формування привабливого іміджу.
60. Мовна культура ділової розмови.
61. Субординація в ділових відносинах.
62. Організація ділових контактів.
63. Ділове листування.
64. Культура та техніка телефонної розмови. Принципи ділової етики.

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Гонтарева І.В. Підприємництво: підручник. Харків:ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 392 с. URL: <http://surl.li/dprhq>.
2. Карпюк Г.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. 2021. 108с.
3. Мохонько Г.А. Організація підприємницької діяльності: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2022. 61с. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/b3fda254-56d0-4ce3-adde-b518285cbaaf/content>
4. Мельник Л.Г., Карінцева О.І. Економіка і бізнес: підручник. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с
5. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією д.е.н., проф. В.М. Марченко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. 515 с.
6. Основи підприємництва : підручник / під заг. ред. Н. В. Валінкевич ; Житомир. держ. техн. ун-т. Житомир : ЖДТУ, 2019. 491 с.
7. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес-культури : навч. пос. / А.Б. Педько. К.: «Центр навчальної літератури», 2019. 168 с
8. Плетос С.В. Підприємницька діяльність: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2021. 121 с
9. Підприємництво і бізнес - культура : конспект лекцій / уклад. Г.О. Швець. Маріуполь : ПДТУ, 2020. 99 с. URL : <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/20067>
10. Синицина Г.А., Рачкован О.Д. Основи бізнесу та підприємницької діяльності : конспект лекцій. Харків : ХДУХТ, 2019. 93 с. https://duikt.edu.ua/uploads/1_2065_85675251.pdf

Допоміжна література

1. Бондар Ю.А., Дейнека В.С. Стратегії розвитку підприємства: значення, види, особливості. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2023. № 3(84). С.77-88 DOI 10.31375/2226-1915-2023-3-77-88
2. Гуцалюк О.М., Бондар Ю.А., Журило І.В., Соколенко А.В. Стратегічний розвиток підприємств малого та середнього бізнесу в системі інноваційно-інтегрованих кластерних структур. *Економічний вісник Донбасу*. 2025. №1(79). С.77-85 [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-1\(79\)-77-85](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-1(79)-77-85)
3. Гой І. В. Підприємництво: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2019. 368 с.
4. Гуменна О.В., Бедій Н. І.Корпоративна культурна відповідальність як складова брендингу компанії в Україні. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2022. Т. 7, вип. 1. С. 41-47. <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2022.7.1.41-47>
5. Гуцалюк О.М., Бондар Ю.А. Методи регулювання та оптимізації витрат виробництва продукції агросектору в системі управлінського обліку малого і середнього бізнесу. *Науковий*

вісник Івано – Франківського національного технічного університету нафти та газу. Івано – Франківськ. 2020. Вип.2. С.51-59

6. Економіка та організація підприємницької діяльності : навч. посіб. Н. В. Сментина та ін.; Одес. нац. екон. ун-т. Київ : Гуляєва В. М., 2019. 320 с

7. Основи економічної грамотності та підприємництва: навчальний посібник. Алексеева С. В., Базиль Л. О., Байдулін В. Б., Гриценко І. А., Єршова Л. М., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Сохацька Г. В. Житомир: «Полісся», 2021. 248 с.
https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729342/1/3_%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%20%D0%BF%D0%BE%D1%81_%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%B5%D0%BA%20%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC.pdf

8. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : монографія / за заг. ред. проф. Н. М. Соломянюк, проф. Л. В. Страшинської; Нац. ун-т харч. технологій. Київ : ЛІДЕР, 2020. 220 с.

9. Бондар Ю.А., Гуцалюк О.М., Коцюрба О.Ю. Formation of Analytical Provision of Sustainable Functioning of Service Enterprises. *Вісник післядипломної освіти «Серія «Соціальні та поведінкові науки»*. Київ. № 20(49). 2022. С. 81-102.

10. Iuliia BONDAR, Olexander Starynets, Illia Neskhodovskyi, Sergey Kaptalan Features of the state regulatory policy on bioresource management in the agricultural sector of tourism. *Philosophy, economics and law review*. 2022. Vol. 2, no. 2. pp. 110-119

11. Hui Fan, Bufan Peng, Jing Qu Financial literacy, entrepreneurial activity and entrepreneurial motivation. *Finance Research Letters*. 2024, Vol. 68, 105982
<https://doi.org/10.1016/j.frl.2024.105982>

12. Malcolm Beynon, David Pickernell, Paul Jones Entrepreneurial activity in the international trade in cultural goods: A fuzzy clustering analysis. *Technological Forecasting and Social Change*. 2025, Vol. 210, 123914 <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2024.123914>

13. Thi Thu Tra Pham, Tung Bui Duy, Tuan Thanh Chu, Trinh Nguyen Financial inclusion, entrepreneurial activity and the moderating role of human capital: new cross-country evidence. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*. 2023, Vol. 17, Iss. 7, 28 November Pp. 187-204 <https://doi.org/10.1108/JEEE-09-2024-0415>

14. Yaser Hasan Al-Mamary, Abdulhamid F. Alshammari A conceptual model and its implications: Identifying key factors influencing entrepreneurial activity and innovation capabilities for sustainable development and green innovation. *World Development Sustainability*. 2025, Vol. 7, 100259 <https://doi.org/10.1016/j.wds.2025.100259>

Нормативні документи

1. Господарський кодекс України: від 16 січня 2003 року № 436-IV // База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2. Закон України «Про захист іноземних інвестицій на Україні»: від 10 вересня 1991 року № 1540а-ХІІ // База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12>.

3. Закон України «Про захист економічної конкуренції»: від 11 січня 2001 року № 2210-ІІІ // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.

4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: від 16 квітня 1991 року № 959-ХІІ // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

5. Закон України «Про інвестиційну діяльність»: від 18 вересня 1991 року № 1560-ХІІ // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

6. Закон України «Про режим іноземного інвестування»: від 19 березня 1996 року № 93/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>.

7. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23 лютого 1998 року № 22 // База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>.

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

9. Податковий кодекс України: від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // База даних Законодавство України. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

10. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України від 26 січня 2001 року № 49/121 // База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>.

11. Положення про реєстр неплатоспроможних підприємств та організацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 листопада 1996 року № 1403 // База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1403-96-%D0%BF>.

12. Цивільний Кодекс України: від 16 січня 2003 року № 435-IV // База даних Законодавство України. Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

5.2. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій.
2. Завдання для практичних занять.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Тестові завдання.

5.3. Інформаційні ресурси

1. Інтернет-портал для управлінців Менеджмент.com.ua URL: <http://www.management.com.ua/hrm/motivation.php>.

2. Законодавство України. Верховна рада України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>

3. Сайт електронної бібліотеки. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-text-2031.html>

4. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва: URL: <http://www.dkrp.gov.ua/control/uk/index>

5. Державна служба статистики України: URL: www.ukrstat.gov.ua

6. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського: URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

7. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського: наукові ресурси. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/1539>

5.4. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office

- Microsoft PowerPoint;
- Microsoft Word;
- Microsoft Excel.

2. Глобальна мережа Internet.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту» <https://surl.li/ndlyuj>, «Про вищу освіту» <https://surl.li/kxdrva>, «Про наукову і науково-технічну діяльність» <https://surl.cc/vgflod>, «Про видавничу справу» <https://surl.lu/qdwepp>, з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноросійському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №6 від 22.11.2022, №7 від 05.02.2024; №13 від 28.04.2025) <https://surl.li/fxvucc>.

Етичні вимоги: Самостійне виконання навчальних завдань (контрольних робіт, тестів, курсових та дипломних проектів), надання достовірної інформації про результати власної діяльності, використання належних посилань на джерела інформації.

Використання технологій штучного інтелекту: Освітня політика допускає використання інструментів ШІ (ChatGPT, Gemini, Claude тощо) виключно як допоміжних засобів для пошуку ідей або структурування матеріалу; організації самостійного навчання, розвитку навичок письма, вдосконалення стилю висловлювання та розширення лексичного запасу; створення мультимедійних матеріалів (презентацій, відео, зображень та ін.); аналізу великих обсягів даних у власних дослідженнях та інш.

Забороняється: Повне або часткове генерування тексту роботи ШІ та подання його як власного результату; використання будь-яких генеративних ШІ-інструментів під час складання модульних тестів.

Вимога: У разі використання інструментів ШІ здобувач зобов'язаний зазначити назву інструменту та обсяг його використання у списку використаних джерел або у дисклеймері до роботи.

Відповідальність: Здобувач вищої освіти (або команда) несе повну відповідальність за перевірку фактів, коректність, логіку та автентичність фінального продукту. «Галюцинації» ШІ або його помилки, присутні у зданій роботі, будуть вважатися помилками здобувача вищої освіти.

Примітки:

- 1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом закладу вищої освіти і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.*
- 2. Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри і затверджується завідувачем кафедри.*
- 3. Формат бланка – А4 (210 297 мм).*